

Naeem Murr

Elke vlucht brengt je thuis

Vertaald uit het Engels door
Lucie van Rooijen

Ambo|Anthos
Amsterdam

De vertaler ontving voor deze vertaling een
projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertaler bedankt Djûke Poppinga
voor haar hulp bij Arabische taalkwesties

ISBN 978 90 263 7501 9

ISBN 978 90 263 7502 6 (e-book)

© 2026 Naeem Murr. Published by arrangement with Simon & Schuster
UK Ltd, 1st Floor, 222 Gray's Inn Road, London, WC 1X 8HB

© 2026 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*, Amsterdam
en Lucie van Rooijen

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Oorspronkelijke titel *Every Exit Brings You Home*

Oorspronkelijke uitgever W.W. Norton & Company

Omslagontwerp Studio Rubio

Omslagillustratie © Getty Images

Foto auteur © Averill Murr

Ambo|Anthos *uitgevers* vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en
verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie
van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier
waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Jacks telefoon zoemde in zijn zak als een opgesloten daas. Op de een of andere manier gonsden May's berichtjes altijd extra hard.

Ze zijn er. OP MIJN PLEK!!

Snel liep hij het achterbalkon op, de augustushitte van Chicago in. Vanaf de bovenste verdieping van het dubbele, drie verdiepingen tellende appartementencomplex waaruit Jensen Grand Condominiums bestond, zag hij een wit stel van begin dertig met een gekleurd meisje van een jaar of vier uit een stokoude witte Econoline stappen. Op de zijkant van de Ford-bus was knullig RYKER FRANKE MESSENSLIJPER gesjabloneerd. Natasha, de projectontwikkelaar van het complex, had Jack gebeld om te zeggen dat ze de laatste flat had verkocht: een wonder, gezien de stijgende onrust in het nieuws over funeste rommelhypotheken. Ze hadden geparkeerd op May's plekje. May, die nooit een auto had gehad, belde de sleepdienst zodra iemand het waagde de sacrale leegte van haar parkeerplaats te schenden.

De man zag eruit alsof hij bij een motorbende zat: bandana om zijn haar, zonnebril, vlassig baardje, om zijn blote torso een leren hes die een voorheen gespierd lichaam vol verwelkende tatoeages liet zien. Jack was op zijn hoede, en nog meer toen de man zich om-

draaide om zijn busje open te maken en hij achter op zijn hes FUCK AL-QAEDA zag staan, met daaronder een doodshoofd en twee gekruiste machinegeweren.

Toen hij naar beneden liep om hen te begroeten, gooide hij er een 'Bonjour, ça va?' tegenaan voor Bernard, een graatmagere, donkergetinte, bijna tandeloze Haïtiaan die met een even lucide als verwarde blik op Paulines gelijkvloerse balkon zat. Op een groot bord aan het hek stond: TANPRI, PA KITE GALRI DÈYÈ A, PAPA. Op het balkon blijven alsjeblieft, papa.

'Hallo, welkom!' riep Jack, terwijl hij de poort openzette met een baksteen. 'Ik ben Jack, El Presidente van het complex.' Met zijn dikke, zwarte krullen en olijfkleurige huid kon hij zijn mediterrane uiterlijk niet verhullen, maar nu hij de bikers-hes had gezien was hij blij dat hij zichzelf geen Jamal meer noemde.

'Marcia,' zei de vrouw, en op een toon die eerder honend dan geamuseerd klonk voegde ze eraan toe: 'Moet ik voor je salueren?'

De lange, slanke vrouw droeg een strakke spijkerbroek met een zwart hemdje en had donkerblond haar in een grillige boblijn. Jack vond haar Slavische trekken hebben: een uitgesproken kaaklijn (net als Birdy) en hoge, brede jukbeenderen. In haar ogen fonkelde een afwerende felheid die ietwat werd getemperd door haar troebele, groenblauwe irissen, als zeeglas. Vanaf haar linkerschouder staarde een kleurentatoeage van Calavera Catrina hem verleidelijk aan, terwijl er met een rozentak vol doorns een dolk om haar rechterspierbal was gebonden.

'Laat dat salueren maar achterwege,' zei hij met een lach.

Toen de biker zijn zonnebril afdeed, kwamen er ogen tevoorschijn die teer en onwaarschijnlijk paarsblauw waren als alpenbloemen. Hij droeg een grote button waarop DAGEN NUCHTER stond, met daarboven draaibare getallen zoals je ze ook zag op een cijferslot. Hij stond op 0032.

'Ben jij Ryker?' De man gaf Jack een stevige maar bevende hand.

'Dat klopt. Heb je nog messen die geslepen moeten worden?'

‘Ik zal eens kijken.’

‘Ik kan groepskorting geven aan het hele complex. En als er nog klussen zijn: ik reken een tientje per uur.’

Ryker zag Jack naar enkele zwartgemaakte tatoeages op zijn borst kijken. ‘Ik had er een paar waar ik niet trots op was, van voor ik me openstelde voor de Hogere Macht.’

Marcia, die haar dochttertje opilde, viel hen pinnig in de rede: ‘We moeten door.’

‘Natuurlijk,’ antwoordde Jack, al zei hij nog gauw: ‘En is dit jullie dochter?’

‘Aisha,’ zei ze ongeduldig, en het kind gaf een stralende glimlach ten beste, alsof ze voor een fotograaf poseerde.

‘Je ziet zeker wel dat ze niet van mij is,’ zei Ryker. ‘Maar ik hou van d’r alsof ze mijn eigen dochter is.’

‘Ryker,’ bitste Marcia, terwijl ze Aisha weer op de grond zette.

Jack zag een paar zware meubels staan. ‘Als je nog hulp nodig hebt,’ bood hij aan.

‘Het gaat heus wel.’ Ze begon geïrriteerd te raken.

‘Kom, schatje,’ wierp Ryker tegen, ‘jij bent zwanger, en het voelt alsof de duivel een potje jenga speelt met mijn rug.’ Hij keek naar Jack en wees naar achteren: ‘Het schoot erin toen ik deze zooi in de bus zette.’

‘Ben je zwanger?’ vroeg Jack.

‘Drie maanden,’ beaamde Ryker.

‘Gefeliciteerd. Mijn vrouw...’ Jack aarzelde, hij wilde het wel zeggen, maar ook weer niet de goden verzoeken, ‘is ook zwanger. Tien weken.’

Marcia keek hem even vreemd aan, misschien had hij het zo gezegd dat het leek of hij loog. Voor zijn gevoel deed hij dat ook, en hij keek naar de ramen van zijn eigen slaapkamer achter, waar hij net Dimra’s hoofd kon ontwaren. Toen hij naar beneden was gegaan, zat ze nog aan de tv gekluisterd, kijkend naar het staartje van de oorlog die woedde in Gaza, waar Hamas de macht weer naar zich

toe trok, met honderden doden tot gevolg. Niet te geloven dat de verkiezingen nog maar een jaar geleden waren.

‘Dit wordt een huis vol baby’s.’ *Insjallah*, als God het wil, bad hij. ‘Maar laat me dan op z’n minst helpen om wat zwaardere spullen te sjouwen.’

‘We hebben geen hulp nodig.’ Marcia zag eruit alsof ze hem én Ryker wel een klap kon verkopen, met opengesperde neusgaten en een gezicht dat op onweer stond. ‘We willen gewoon dóór.’

De daas zoemde in zijn zak en hij keek.

ZE STAAN OP MIJN PLEK!! VOLGENDE STAP IS DE SLEEPDIENST!!

Terwijl hij wegliep, wees Jack waar hij woonde en zei dat ze moesten aankloppen als ze iets nodig hadden. Hij vond Dimra in de slaapkamer. Ze had haar roze zijden hidjab aangetrokken voor het geval hij deze nieuwe burens op de koffie had gevraagd, met een verse rand kohl om haar grote, glanzende zwarte ogen. Haar hand rustte aarzelend op haar babybuikje. Hij vond het verbijsterend dat al die pijn die ze had geleden geen spoor had nagelaten op haar gezicht, met die vertrouwensvolle blik en de glimlach die elk moment om haar brede mond kon verschijnen. Ze had nog steeds de jeugdige schoonheid en onschuld die met seismische kracht een gevoel van hoop bij hem teweeg hadden gebracht tijdens hun eerste kennismaking, met haar ongelukkige ouders erbij. Alleen haar lange, smalle neus met zijn geprononceerde knobbel ontcrachtte die kinderlijke uitstraling en gaf haar een bijna aristocratisch aanzien. Hij hield nu eerder van haar alsof ze zijn dochter was dan zijn vrouw. Hij hoefde haar niet eens veilig binnen te houden, ook al had hij het zelf gewild, want haar angst en pleinvrees begonnen steeds ernstiger vormen aan te nemen. Zelfs om zonder paniekaanvallen naar de vruchtbaarheidskliniek te gaan had ze bètablokkers moeten slikken.

Met Jack sprak ze Arabisch, haar gebrekkige Engels onderhield

ze uitsluitend door het contact met de burens, zoals Pauline en Lulu; ze kon geen van beide talen goed lezen. Arabische of Palestijnse sociale groepen meed ze, deels omdat ze zich schaamde dat ze nog geen kinderen had, maar vooral omdat ze, net als hij, bang was om iemand van thuis tegen te komen die zou weten of ontdekken waarom ze hier werkelijk waren.

Ze kweekte kruiden en groente op hun zonnige balkon, maakte labneh door zelfgemaakte yoghurt in een kaasdoek boven de gootsteen te laten uitdruipen en deed, als hij met haar mee kon, boodschappen bij de Arabische winkels in Albany Park. Ze gingen nooit uit eten, leefden van linzen en bonen om elke cent van zijn povere salaris te kunnen sparen en naar haar ouders in Gaza te sturen of aan vruchtbaarheidsonderzoek te besteden. Zijn vrouw had drie keer een miskraam gehad, en toen een volgende zwangerschap uitbleef, hadden ze zonder succes intra-uteriene inseminatie geprobeerd, waarna ze genoeg geld bij elkaar schraapten voor ivf. Tien weken en vier dagen geleden was Jack na een shift van drie dagen teruggekomen in een huis dat geurde naar mansaf, lamsvlees dat stooft in huisgemaakte jameed. Dimra zag er beeldschoon uit, in haar minst oude jurk. Toen hij binnenkwam, zong ze hun bruiloftslied:

*Zeg dat zijn moeder verheugd moet zijn,
Doe mirte op de kussens en henna op onze handen.
't Is tijd voor de bruiloft, de mannen dansen rond,
Dit is mijn huis, alle kamers zijn van mij.
Wij zijn samen één, dat de vijand mag sterven!*

Het kon niet anders dan dat ze zwanger was. Ze zette vrolijke Arabische muziek op, en ze dansten de dabke tot zijn telefoon begon te zoemen.

HEB JE DAAR SOMS KUDDE OLIFANTEN? WAT IS DAT VOOR
HERRIE? DIT IS MARTELING!

Toen ze de radio hadden uitgezet, omhelsden en zoenden ze elkaar in stilte.

Nu wierp ze al haar onschuld in de strijd en zei met onverbloemd verlangen: 'Als ze iemand zoeken om op hun dochtertje te passen terwijl zij hun spullen verhuizen...'

'Ik zou het wel willen voorstellen, maar die vrouw is nogal... pinnig. Die man is wel oké. Hij slijpt messen.'

Ze hield haar hoofd nieuwsgierig opzij. 'Dat deden de Nawar bedu die naar het dorp van mijn ouders kwamen ook.'

'Het meisje heet Aisha.'

'Zijn ze moslim?'

Hij haalde zijn schouders op. 'Ik vraag het me af. De messenslijper misschien. Hij is niet de echte vader.'

Jack vroeg zich net af of hij haar moest vertellen dat de vrouw zwanger was toen ze een dreun hoorden. Ryker had het uiteinde van een gore bruine bank laten vallen. Jack roffelde de trap af, maar op eenhoog werd hem de weg versperd door May, die vanachter de hordeur op fluisterton zijn naam snauwde en hem wenkte. De korte, plompe Vietnamese van tegen de zestig vormde een klein, belegerd fort van angst en woede, die nu tot uiting kwamen in haar norse, onverzettelijke gezicht.

'Ik heb je ge-smst!'

'Ja, sorry, ik...'

'Zeg dat ze op mijn plek staan,' zei ze streng.

'Ze zijn net alles naar binnen aan het dragen.'

'Waarom ligt hij op de grond?'

'Zo te zien heeft hij zich bezeerd.'

'Is het een gangster? Waarom heeft hij geen T-shirt aan?'

Terwijl hij achteruit naar de trap liep, zei Jack: 'Ik ga naar beneden. Ik spreek je straks wel.'

‘Elk appartement heeft zijn eigen parkeerplek. Zeg dat maar!’

Ryker lag ruggelings op het asfalt, wit weggetrokken van de pijn. Marcia stond naast hem, met een gezicht waarop medeleven en irritatie om voorrang streden, terwijl Aisha gehurkt en met haar handje op Rykers voorhoofd in een tovertaal een genezende bezwering zong.

Ryker zei dat hij alleen maar eventjes stil moest blijven liggen.

‘Mijn vrouw is boven. Die kan wel op Aisha passen,’ zei Jack, ‘er wordt best hard gereden in dit straatje, en we willen haar niet omverlopen met een of ander meubelstuk.’

Hoewel haar moeder niets zei, pakte ze Jacks hand, alsof ze zich, hoe jong ze ook was, realiseerde dat ze haar moeders leven niet nog zwaarder moest maken. Nadat hij haar mee naar boven had genomen en in Dimra’s verrukte armen had achtergelaten, ging hij met een paar kussens van hun buitenmeubels weer naar beneden zodat Ryker erop kon liggen. Hij stelde voor om Ryker naar het ziekenhuis te brengen, maar die was niet verzekerd.

De rest van de dag hielp Jack Marcia met verhuizen. Ze reden heen en weer naar een opslag in Edgewater. Ze had geen behoefte om te praten en liet alleen maar los dat ze op uitzendbasis als serveerster werkte op de boottochten die vanaf de Navy Pier vertrokken. Toen hij bezorgd vroeg of ze als zwangere vrouw in deze hitte wel met zulke zware meubelen moest sjouwen, reageerde ze niet. De hele dag door ontweek ze zijn blik, met vlekken op haar bleke gezicht die evenzeer duiden op boze trots als op verhitte spanning, alsof zijn welwillendheid een brute, onderdrukkende kracht was.

Ze vroeg wel wat het inhield dat hij de voorzitter van de vereniging van eigenaren was. Hij legde uit hoe de bewonersvereniging in elkaar zat, met Lulu als secretaris en May als penningmeester. Marcia schrok toen ze hoorde dat ze een vast maandbedrag moest betalen.

‘Dus ik moet jou en die vrouwen betalen?’ vroeg ze, en haar woede laaide weer op.

‘Nee, niet ons. Het is voor water, vuilnis, dat soort dingen, en om een potje op te bouwen voor de onderhoudskosten.’

‘Ik heb geen potje nodig,’ zei ze. ‘Daar ga ik niet aan meedoen.’

‘Ik ben bang dat we allemaal...’

‘Maar mijn huis is kleiner.’

‘De kelder...’

‘Souterrain,’ verbeterde ze.

‘Ja, natuurlijk, sorry. Jullie betalen wat minder. Hebben jullie eerder een koopwoning gehad?’

‘Wat maakt dat nou uit?’ Ze zat vol in de verdediging.

‘O, niets. Het gaat me ook niks aan. Het is voor ons allemaal ons eerste eigen huis, dus we zijn samen nog aan het uitzoeken hoe het allemaal werkt. Er zijn wat problemen met het gebouw, dus op maandag om half zeven hebben we een vergadering. Kunnen jullie dan?’

‘Het zal wel moeten.’

Hij zag nu al op tegen het pijnlijke gesprek dat hij met haar zou moeten voeren over de serieuze en prijzige problemen die in het complex aan het licht begonnen te komen.

Eindelijk wurmden ze het laatste meubel, een gigantische nepleren leunstoel, het appartement in dat Natasha in haar hebzucht uit de voorste helft van de kelder had weten te peuren. Ryker was erin geslaagd zich op het queensize bed te hijsen dat een van beide slaapkamers bijna geheel in beslag nam, en lag zachtjes te snurken. Door smalle raampjes langs het lage plafond sijpelde licht naar binnen. De slaapkamerraampjes, die zich op gelijke hoogte bevonden met het geasfalteerde looppad langs de zuidkant, keken uit op het cederhouten hek tussen dit complex en het volgende, terwijl de ramen van de zitkamer-keuken een reepje zicht boden op de kleine voortuin en de straat. Marcia's achterdeur kwam uit op de gemeenschappelijke kelderruimte, die vaak blank kwam te staan en vol stond met boilers, fietsen en berghokken. Haar voordeur kwam uit op een overloop, met een trap naar de entree aan de straatkant

van het gebouw. In deze ruimte, waar alle kookluchtjes van de appartementen erboven met elkaar fermenteerden, stond ook de waterpomp van het gebouw, in het geraamte van een kast die nooit was afgemaakt.

Nadat ze hijgend en zwetend de leunstoel op zijn plek hadden gezet, nam Marcia haar nieuwe huis in ogenschouw; toen hij haar blik zag schaamde Jack zich dat hij dit appartement, dat nooit gebouwd had mogen worden, met zoveel minachting had bekeken. Het was het eerste moment waarop ze zich kwetsbaar toonde; haar mond viel licht open, haar ogen kregen een dromerige blik die het blauwgroene zeeglas van haar irissen recht deed. Hij herkende het gevoel dat eruit sprak, maar had al heel lang niet meer zoiets ervaren – het gevoel van een nieuw begin, van uitzien naar een nieuwe identiteit en een nieuw lot. Dit was haar eigen huis; ze was er trots op. En toch kon hij niet voorkomen dat er zich iets in hem roerde toen hij de donkere zweetplek tussen Marcia's borsten zag, de primitieve tatoeages die haar brede, blote schouders bewaakten, haar verhitte gezicht dat zich kortstondig overgaf aan hoop.

Toen keek ze hem even aan, en hij merkte dat ze moed verzamelde om hem te bedanken. In plaats daarvan vroeg ze wat dat voor boekje was, wijzend naar de gouden hanger die tijdens het sjouwen uit zijn shirt was gegleden.

‘De Koran.’

Hij hing aan een lange ketting, dus stak hij hem haar toe, en toen ze hem pakte, zag hij dat ze heel mooie handen had. ‘Wat staat daar voorop?’

‘Alleen maar “Allah”, God. Hij kan open.’

Voorzichtig haalde ze het klemmetje los, en het vers kwam tevoorschijn. ‘En wat staat hier?’

‘Mijn barmhartigheid omvat alle dingen.’

Ze knikte. Ze stonden nu zo dicht bij elkaar dat hun hoofden elkaar bijna raakten. Ze deed het dicht en legde het voorzichtig weer op zijn borst.

‘Ik ben niet religieus,’ bekende hij, ‘maar ik heb dit van iemand gekregen op een moment dat ik het moeilijk had, en daarom’ – hij schaamde zich nu, had het gevoel te openhartig te zijn – ‘daarom draag ik het.’

‘Geloof je helemaal nergens in?’

Hij dacht even na. ‘In vertrouwen.’

‘Vertrouwen waarin?’

‘Weet ik niet.’ Hij haalde zijn schouders op en vroeg zich af hoe ze hierop waren gekomen. ‘In vertrouwen op zich.’

‘Dat klinkt krom,’ zei ze. ‘Je moet toch érgens op vertrouwen.’

Plotseling waren boven hen voetstappen te horen die klonken alsof er een bijl in een boomstronk werd geslagen; het explosieve gekners, gekraak en gekreun van de oude vloeren klonk als een echo van de oorverdovende dreun waarmee de boom moest zijn neergekomen.

‘Help, de bonenstaak wordt omgezaagd!’ grapte Jack; hij was zo van het lawaai geschrokken dat hij ongepast jolig reageerde.

‘Jezus, wat is dat?!’ riep Marcia.

‘Dat is Ken,’ zei Jack. ‘We hebben hier de regel dat je binnen je schoenen uit moet doen. Nu jullie hier zitten zal ik hem eraan herinneren. De vloeren kraken helaas een beetje.’

‘Een béétje?’ Ze keek hem ontzet aan. ‘Het klinkt verdomme alsof het hele gebouw op instorten staat.’

Met een zucht legde Jack uit: ‘De projectontwikkelaar, Natasha, heeft de werklui gevraagd om het gekraak van de vloer met purschuim en kartonnen wiggen te verdoezelen, maar dat heeft niet lang gewerkt.’

Nu hoorden ze geklater, en ze realiseerden zich dat dat Ken moest zijn die plaste, waarna de wc met daverend geraas in de standleiding in de muur werd gelegegd; door die pijp zou je iedereen kunnen horen doortrekken.

‘O,’ schoot Jack te binnen, ‘en ik moet ook nog zeggen dat je echt alleen maar wc-papier mag doorspoelen. Jullie hebben een vuil-

waterpomp om afvalwater af te voeren. Een van de bouwvakkers heeft eens een lap stof door jullie wc gespoeld die de boel blokkeerde, toen kwam het rioolwater er bij Ken uit en stroomde hier weer naar beneden.'

Marcia keek hem ontzet aan, en hij bedacht dat het misschien niet zo handig was om toekomstige rampen op te sommen tijdens de ramp die ze op dit moment onderging. Net toen Jack begon te denken dat het niet nog erger kon worden, was in het hele appartement een geluid te horen alsof er tien varkens bruut werden afgeslacht.

'En dát geluid,' moest hij erbovenuit roepen, 'komt van de waterpomp. Ik ben bang dat er wat problemen zijn met de waterdruk.' Wat hij met 'problemen' bedoelde was dat als er meer dan een paar mensen in het gebouw water gebruikten, er alleen nog maar een dun straaltje uit de kraan kwam, meestal net als je shampoo in je haar had gedaan.

Marcia plofte neer op de bank, even beroofd van alle vechtlust, en klemde haar handen om haar gezicht als een ingetogen, maar gek genoeg des te hopelozere versie van *De schreeuw*. Toen de doods-kreten van de pomp eindelijk verstomden, was het koortsachtige gemompel van de slapende Ryker te horen, samen met de etherische galm van de Tibetaanse klankschaal uit Kens dojo boven hen.

'We gaan er wat aan doen, dat gedoe met het water en de pomp bedoel ik, hopelijk in de komende maanden,' zei Jack.

Ze liet haar handen zakken, en de terugkerende woede verhardde haar trekken. 'Dat is je geraden.' Terwijl ze opstond, keek ze hem bijna hatelijk aan.

Met 'we' bedoelde hij alle huiseigenaren, ook zij, maar dit was niet het moment voor haarkloverijen.

'Waar is Aisha?' vroeg ze streng.

Hij zei dat hij haar dochter naar beneden zou brengen, maar ze liep achter hem aan de trap op. Hij merkte dat Marcia snakte naar het veilige fort van haar liefde voor Aisha. Bij binnenkomst werden

ze begroet door de warme, boterige geur van ghriba, het geluid van zijn vrouw die zong en Aisha die lachte. Jack deed zijn schoenen uit, maar Marcia begreep de hint niet en banjerde snel de lange gang door, langs hun drie slaapkamers naar de grote voorkamer. Terwijl hij haastig achter haar aan liep, voelde hij zijn telefoon boos zoe-men. May duldde geen enkele vorm van geluidsoverlast.

Aan het eind van de gang bleef Marcia staan, alsof ze de kamer niet binnen durfde te gaan, en haar gezicht liep weer rood aan. Dimra zat op de bank voor het raam en liet Aisha paardrijden op haar schoot. Jack voelde een ongerijmde schaamte. De grote kamer met zijn fraaie schouw en vier meter hoge plafond, groter dan Marcia's hele appartement bij elkaar, baadde op dit tijdstip in het magische licht van de avondzon dat door een groene branding van esdoornbladeren viel. Voor het eerst was hij blij dat ze zulk armzalig meubilair hadden – het allergeedkoopste van IKEA, het meeste vijftien jaar oud – en een ratjetoe aan tapijstrenten op de hardhouten vloer om het gekraak tegen te gaan. Aan de muur hingen ingelijste posters van de Al-Aqsumoskee en de Rotskoepel, een kleurrijk handje van Fatima van kunsthars om hen tegen het boze oog te beschermen en een goedkope reproductie op doek van de gekalligrafeerde Al-Fatiha – loze cultuurdragers om de ruimte op te vullen.

Met een bijna bovenaards stralend gezicht stond Dimra op, tilde Aisha op de heup alsof ze haar leven lang al kinderen droeg, en dit smeltkroeskind, Aisha, met haar bruine ogen en donkere olijfkleurige huid, leek eerder haar dochter te zijn dan die van Marcia.

‘We hebben koekjes gebakken!’ riep Aisha.

‘Kom, we gaan,’ zei Marcia bits zonder een voet in de grote kamer te zetten.

Dimra, altijd gevoelig voor andermans onbehagen, liep naar Marcia toe en hevelde Aisha naar haar over, waarna ze uitnodigend naar de kamer gebaarde. ‘Kom zitten. Koekjes zijn klaar over vijf minuten. Ik maak Arabische koffie. Vraag uw man ook.’

‘We zijn niet getrouwd,’ zei Marcia, en de felheid die de woorden hadden moeten overbrengen werd ontkracht door Dimra zelf, die met haar lichaam bijna tegen dat van Marcia aan stond. Het is moeilijk om boos te blijven op iemand die alleen maar het licht van God in je lijkt te zien.

‘We moeten echt gaan.’

‘Maar mama, we hebben koekjes gebakken.’

‘Blijf alsjeblieft,’ smeekte Dimra. ‘Nog maar paar minuten. Neem jij de koekjes mee. Alsjeblieft.’ Maar zodra Dimra haar hand zachtjes op Marcia’s met rozentakken omwonden dolk legde, schrok Marcia op als uit een trance.

‘We moeten gaan,’ zei Marcia weer, en beende de gang door. Terwijl Aisha het op een brullen zette, zag Jack dat het meisje de koperen schorpioen in haar hand klemde. Vlug liep hij achter hen aan en zei zo voorzichtig mogelijk: ‘Mag ik mijn schorpioen terug, habibti?’

Hij voelde zich vreselijk, want nu gaf Aisha zich pas echt over aan haar kleuterverdriet.

‘Wat?’ snauwde Marcia.

‘Mijn schorpioen.’ Hij wees.

Marcia wurmde hem uit de onwillige hand van haar dochter, zodat het meisje een voor zover mogelijk nóg schrillere gradatie van verdriet aansprak, alsof een boor die eerst door marmer heen was gedrongen nu op graniet stuitte. Terwijl Marcia hem kwaad de schorpioen toestak, strekte het meisje er de hand naar uit alsof ze de hel werd binnengesleept.

Toen hij de deur achter hen dichtdeed, voelde hij het gezoem van nog meer boze berichtjes van May.

WIE LOOPT DAAR OP SCHOENEN? MIJN HOOFD ONTPLOFT
ZOWAT! VOLGENDE KEER \$50 BOETE!

Jack liep terug naar zijn vrouw, die verdwaasd aan het eind van de gang stond.

‘Heb ik iets verkeerd gedaan?’ vroeg ze.

‘Ik ga straks wel een bakje met ghriba bij ze langsbrengen.’

Ze haalde de koekjes uit de oven. ‘Ik moet avondeten voor ze maken.’

‘Nee, nee, we moeten ons niet opdringen.’

Met glinsterende ogen draaide ze zich naar hem om. ‘Wat een schattig meisje.’

‘Straks hebben we ons eigen schatje.’

‘Insjallah.’ Ze keek bang, en zonder de deur van de oven dicht te doen of hem uit te zetten rende ze naar hun slaapkamer en deed zachtjes de deur achter zich dicht. Om het web van May’s overgevoelige zintuigen niet te verstoren volgde hij haar via precies dezelfde niet-krakende planken door de gang, zodat de dikke tapijstalen op die plekken tot stapstenen waren weggesleten. Maar bij de deur bleef hij staan. Ze lag vast te huilen op bed, voelde vast nog het lijfje van het kind tegen het hare, denkend aan de drie die ze verloren had. Met een machteloos gevoel liep hij terug naar de grote kamer, pakte een koekje en plofte neer in de Pello-stoel, waarvan de rugleuning door het frame zakte, ondanks de hardnekkige pogingen van zijn vrouw om hem met klittenband op zijn plek te houden. De zon zakte weg achter het flatgebouw tegenover hen; het laatste gouden licht scheen als een plengoffer door het bladerdak. Hij moest May zo snel mogelijk appen met een kruiperige verontschuldiging, maar was doodmoe en gespannen, nog te vol van de dag, van Marcia. Over een paar uur had hij een late vlucht naar Charlotte-Douglas, de eerste etappe van een vierdaagse reis.

Als hij om zich heen keek, zag hij hun huis niet meer door Marcia’s ogen. Zij had gezien hoe groot het was; hij zag hoe armzalig het was. Hij wist amper hoe ze zich een kind konden permitteren. Dimra kon verrukkelijk koken, maar hij at zoveel bonen dat hij op commando scheten kon laten. Ze gebruikten de airco en verwar-

ming nooit en 's winters zaten ze onder een berg dekens tegen elkaar aangekropen op de bank, hij met een boek en zij kijkend naar Al Jazeera of naar een van haar Arabische soaps. Alleen op het Suikerfeest aan het eind van de ramadan wreef ze misschien een halalkip in met specerijen. Die kip kocht hij bij de slager op California Avenue, waar hij naartoe reed door een orthodox-joodse buurt, tot de mannen met hoiches waaruit peies neerhingen en bepruikte vrouwen die langs billboards liepen van met elkaar versmolten Amerikaanse en Israëlische vlaggen overgingen in moskeeën, mannen in kandora of kurta en pajama, vrouwen in abaja of salwar kameez. Tijdens een rondgang langs de arme gevangenen in kooien achter de winkel mocht je zelf een kip uitkiezen, waarna je slachtoffer je naakt, onthoofd en nog warm werd aangereikt, met de nek en de lekkere organen in een plastic zakje erbij, en als hij dan terugkwam, geurde het naar ma'amoul-koekjes.

Hoewel hij de ramadan zelf niet in acht nam, moest hij altijd thuis zijn op de avond van de zevenentwintigste dag van de vasten, Laylat al-Qadr, de Waardevolle Nacht, de heiligste nacht waarin de Koran werd geopenbaard aan Mohammed (*Vrede zij met hem*, klonk het nog steeds in Jacks hoofd). Dan vulde Dimla twee bakken met eten om uit te delen aan de daklozen. Het was een van de weinige gelegenheden waarop ze zich buitenshuis waagde, doodsbang wanneer ze rondreden om het eten en blikjes cola uit te delen aan mensen die bij elkaar gekropen onder bruggen in de parken langs het meer zaten. Tegen de tijd dat ze thuiskwamen trilde ze helemaal. En dan moesten ze, als ze tenminste niet ongesteld was, vrijen om middernacht, als de deur naar Gods wereld heel even openstond. Dan begon ze als een bezetene tot in de vroege uurtjes al prevelend te bidden: *Aan Allah behoort de heerschappij van de hemelen en de aarde. Hij schept wat Hij wil en Hij schenkt meisjes aan wie Hij wil en Hij schenkt jongens aan wie Hij wil. Of Hij schenkt hun jongens en meisjes, en Hij maakt onvruchtbaar wie Hij wil.*

De zon verdween achter het appartementencomplex naast hen, de maan stond als een afgeknipte vingernagel aan de staalgrijze hemel. Terwijl hij de koperen koranhanger tevoorschijn haalde dacht hij aan Marcia's prachtige handen, aan het troebele aquamarijn van haar irissen, de geur van haar donker gekruide parfum vermengd met haar zweet, dat ze zo dicht bij elkaar stonden in de gang.

De late vlucht naar Charlotte begon niet best. Toen Jack controleerde of iedereen goed zat voor vertrek, klampte een vrouw zich vast aan zijn arm en zei dat haar zoon een dodelijke notenallergie had, vooral voor pinda's, en dat het gruis alleen al kon zorgen voor een kritieke allergische reactie. Ze was haar EpiPen vergeten en de enige epinefrine aan boord was een hoge dosis in de EHBO-kist van het vliegtuig, speciaal voor hartaanvallen en mogelijk gevaarlijk bij allergische reacties. Het jongetje, van een jaar of vier, zat naast haar, en hoewel hij er met zijn gouden krullen uitzag als een cherubijn, was zijn gezichtje verouderd door zijn moeders bezorgdheid.

Jacks mededeling dat er aan boord geen enkele soort noten mocht worden genuttigd en dat er geen snacks zouden worden uitgedeeld als ze met de drankkar langskwamen, ontketende een collectief gekreun.

Een vijftiger met een rommelige tonsuur en een schilferig rood gezicht met krulsnor, gestoken in een T-shirt met het opschrift YOU CANNOT IMAGINE THE IMMENSITY OF THE F*CK I DON'T GIVE riep: 'Rot op zeg. Ineens zijn alle kinderen allergisch!' Zijn adem rook naar drank.

Hij zat twee rijen bij de moeder en het kind vandaan, aan de andere kant van het gangpad. Hij haalde een zakje gemengde noten uit de rugzak onder de stoel voor hem, zwaaide het dreigend voor

haar heen en weer en kondigde aan: 'Ik ga me niet door jou laten zeggen wat ik wel en niet mag.'

In een reflex schermde de vrouw al schreeuwend haar kind af, als voor een frontale botsing.

'Meneer,' zei Jack, 'helaas mag u die niet openmaken.'

'Ik heb zowat een hypotheek moeten afsluiten om ze te kunnen kopen op het vliegveld. Ik verga van de honger, en dan vertel jij me godverdomme eerst dat me het recht op een zakje vliegtuignacks wordt afgepakt, en dan mag ik ook nog niet eens opeten wat ik zelf heb gekocht?'

De vrouw schreeuwde: 'Mijn kind kan eraan dóódggaan!'

'Dat heet gewoon natuurlijke selectie, mevrouwetje!' brulde de man terug.

'Wilt u uw noten alstublieft opbergen, meneer,' zei Jack, wat een algeheel gegniffel in de cabine opleverde, 'anders zal ik ze in beslag moeten nemen.'

'Dat wil ik weleens zien, klojo.'

Nancy, een doorgewinterde stewardess die nu alleen nog werkte om haar vliegvoordeel te kunnen behouden, kwam van achteren aangesneld. Omdat dit soort passagiers haar al eeuwen geleden hadden genezen van elk greintje mededogen, beleefdheid of geduld, hield ze haar samengeknepen duim en wijsvinger vlak voor het gezicht van de man en zei dat het maar zoveel scheelde of ze zou hem in handboeien uit het vliegtuig laten halen.

Er werd geklapt toen de man het zakje noten knorrig terugdeed in zijn tas, en ze konden vertrekken.

Dit akkefietje had Jack afgeleid van zijn fantasie over Marcia. Jack was vatbaar voor romantische en erotische fantasieën, maar dit verlangen was van een andere orde. Kwam het door haar fysieke kracht? Door het gevoel dat ze met net zoveel gemak een kind op de wereld kon zetten als zijn oma zijn vader had gebaar, in haar eentje tussen de sinaasappelbomen in de familieboomgaard in Al-Nabi Rubin? Hij kon Marcia nog steeds ruiken, zag nog steeds

haar verhitte gezicht van de inspanning voor zich, wist nog hoe die elegante handen hem leken open te vouwen toen ze zijn koran openvouwde, waardoor hij werd teruggevoerd naar dat afgekeurde gebouw in Gaza, de smartelijke barst, het vierkant pijnlijk blauwe lucht, de geur en het zout van de zee op Sofya's lijf, een zoen zo gretig dat zijn tanden zijn eigen lip hadden opengereten en zowel hij als zij bloed had geproefd. En met dat blonde haar, die gestalte, die kracht had Marcia hem natuurlijk ook doen denken aan Krysta (Birdy) al was Birdy (onwillekeurig glimlachte hij) verre van elegant geweest in die beginjaren, en ook niet fel – elke deur en elk raam van haar zonnige wezen had breed opengestaan. Zijn Birdy, die hij in geen jaren had gezien, die in Lincoln Park woonde, als er geen files waren nog geen twintig minuten rijden bij hem vandaan.

Jack wou dat hij zichzelf van zijn lustgevoelens kon bevrijden. In zijn jeugd hadden ze zich als een wolf in zijn binnenste vastgebeten; de laatste jaren voelde hij een leegte, maar de lust was gebleven, nu als de onstuimige werveling van een stofhoos in de woestijn. Dimra had endometriose: er straalde zenuwpijn uit van haar onderrug, haar menstruatie was een marteling en soms viel ze door een hevige pijscheut in haar bekken op de grond, vooral omdat ze het probeerde te verbergen tijdens het onvermoeibaar vervullen van haar huishoudelijke taken. Hij smeekte Dimra zich niet als zijn dienaar te gedragen, maar zodra hij een voet over de drempel zette, boog ze voor hem neer om zijn veters los te maken en zijn schoenen uit te doen, en werd boos als hij haar probeerde tegen te houden. Van haar mocht hij nog geen bord in de gootsteen zetten. Ze masseerde zijn voeten en zijn rug. In de winter streek ze zijn sokken en ondergoed vlak voor hij ze aan moest trekken, zodat ze lekker warm waren. Als hij vroeg moest vliegen, stond ze vóór hem op om koffie en ontbijt voor hem klaar te maken en een lunch in te pakken; hoe laat hij ook thuiskwam, ze zat op hem te wachten om te vragen of ze iets voor hem kon doen. Ze hield hun huis onberispelijk schoon. In haar sisyfusarbeid schuurde ze elke beschermlaag van

de granieten oppervlakken en marmeren tegels, raakte de ventilator van de wasmachine met pluis verstopt en ademde je met elke teug een zweem citroenbleek in.

Door de endometriose was seks pijnlijk voor haar, al wilde ze het per se blijven doen, niet alleen omdat ze het haar plicht vond, maar ook omdat ze er altijd op bleef vertrouwen dat ze zwanger zou raken. Minstens twee keer in de week baadde ze in jasmijnwater, waarna ze zelfs na al die jaren schuchter de badkamer uit kwam, geheel volgens de Soenan al-Fitrah zonder een haartje op haar lichaam, al had hij het liever anders gezien, en strekte ze zich uit op hun bed als een offermaagd op een altaar. Haar lichaam was altijd een bron van pijn geweest, en ze had er dan ook moeite mee om werkelijk sensueel te zijn, maar ze toonde wel liefde en affectie. Wat hij het moeilijkst vond, was hoe alleen ze was. Ook nu weer voelde hij dat ze op hem wachtte, een last die ervoor zorgde dat zijn hart nooit eens boven kon komen om naar adem te happen.

Nog erger was dat de langzame verstikking en het lijden van wat Dimra nog steeds als haar thuis beschouwde net zozeer in haar leefde als de pijn van dat baarmoederslijmvlies dat door zijn eigen grenzen heen brak en haar lichaam verstikte. Sinds die chronische oorlog in Gaza weer was opgelaaide, was ze panisch als hij thuis kwam omdat ze haar bejaarde ouders niet kon bereiken, die in Jabalia woonden. Vaak hoorde ze Jack niet eens binnenkomen, en als hij haar dan op de bank zag zitten, via de draad van een koptelefoon aan de tv gekluisterd, ineens krimpand bij de beelden op Al Jazeera – rookpluimen, platgegooide gebouwen, vrouwen die weeklaagden van verdriet – voelde hij verschillende dingen: de ene keer alsof de televisie een parasiet was die teerde op haar emoties, de andere keer alsof ze een terminale patiënt aan een machine was die haar middels shocktherapie in leven hield, weer een andere keer alsof ze een baby was die met een giftige navelstreng vastzat aan een stervende moeder. Als hij thuis was, lag ze telkens verstijvend en kreten slakend tegen hem aan op de bank, terwijl hij probeerde

te lezen en niet naar een wereld probeerde te kijken die ze zich al-lebei maar al te goed herinnerden: het daverende gebulder van Israëlische straaljagers, de pluimen van de bommen die ze afwierpen, het geplof en droge geknetter van geweren die werden afgeschoten, de bijtende zwarte rook van brandende autobanden, het traangas dat tot in je poriën prikte, de geblafte bevelen bij de Israëlische checkpoints: *sheket*, mond houden, en *lekh*, doorlopen, de protesterende meutes die scandeerden: 'O geweertak waaruit de fedajjien opbloeien, Moeder ik heb uw naam geschreven op de loop van mijn geweer' (terwijl ze thuis allemaal stiekem mompelden: 'Hoe kan een lege hand nou vechten tegen een ijzeren vuist?'); de uitgaansverboden die werden gehandhaafd door Israëls zonen en dochters, gestoken in uniformen om de Palestijnen te leren haten met dezelfde felle moorddadigheid waarmee de zonen en dochters van Palestina hen leerden haten; en natuurlijk de eindeloze hoeveelheid doodskisten die door die smalle straten deinde op een onafzienbare stroom scanderende mensen terwijl de vrouwen zich jammerend op de borst sloegen, een openbaar circus dat een hartverscheurende, diep persoonlijke en eenzame pijn achterliet die ontnuchterend was. Hij smeekte haar het nieuws uit te zetten, die giftige navelstreng door te snijden, een leven in Chicago op te bouwen, waar ze weldra langer zou wonen dan ze in Gaza had gewoond, maar haar hele wezen ademde het conflict. Ze jammerde in haar slaap en werd vaak badend in het zweet wakker.

Als het even rustig was, als er een betrekkelijke vrede heerste, keek ze soaps en films uit het Midden-Oosten. Toen hij een week eerder was binnengekomen, ging ze helemaal op in *Struggle in the Valley*.

'Kijk je hier nou alweer naar?' riep hij uit.

Ze zette de film op pauze en vloog van de bank, duidelijk teleurgesteld dat hij zijn schoenen zelf had uitgetrokken. Toen omhelsde ze hem zoals altijd alsof hij jaren was weggeweest.

'Wist je dat Omar Sharif flauwviel toen hij voor het eerst met

Faten Hamama voor de camera zoende?’ zei ze. ‘Hij werd op slag verliefd.’

Jack kuste haar voorzichtig, alsof hij een nieuw gerecht probeerde, begon te loensen en te wankelen en zei dat het ook hem een beetje duizelde. Ze lachte, die prachtige, altijd verraste open lach. Zelfs om zijn domste grappen moest ze lachen, altijd belust op vrolijkheid. Toen hij haar echt zoende, legde ze zacht een hand op zijn wang en keek ze hem een poosje onderzoekend aan, tot dat omgekeerde pijltje tussen haar wenkbrauwen verscheen uit frustratie dat ze alweer niet door zijn pantser heen had kunnen breken.

‘Wist je dat Omar Sharif moslim voor haar is geworden?’ zei ze dromerig, en haar glanzende zwarte ogen boden hem onbelemmerd toegang tot en zeggenschap over haar hele wezen, dat zich voor hem ontblootte alsof hij een chirurg was die naar haar schuchter kloppende, schrijnende hart keek. Een vrankheid die hij nooit had beantwoord. Zo stelde Dimra zich open voor iedereen die ze ontmoette, en ze bracht mensen vaak van hun stuk met haar blik, die alleen het mooiste en bijzonderste in hen leek te zien. Dat stemde hem droevig: ze was ervoor gemaakt om lief te hebben, was geliefd bij iedereen die haar kende, maar zat gevangen in angst, werd door hem gegijzeld zoals een djinn zijn ontvoerde prinses vasthoudt in een grot onder in zee.

‘Keer dan op zijn minst terug naar je God,’ zei ze. ‘Bid samen met mij.’

‘Een ander keertje.’

‘Een ander keertje is er geen andere keer meer,’ zei ze.

Maar hij bad wel, zoals hij ook bad nu hij als Morpheus door de verduisterde cabine vol sluimerende mensen doolde; hij bad tot de piepjonge maan boven de wolken dat haar lichaam hun kind nu wel zou vasthouden. Daarnet nog was een uitgeputte ouder ingegaan op zijn aanbod om met een huilende baby het gangpad op en neer te lopen, en nog steeds voelde hij die zwaarte en rook hij die geur van dat nieuwe schepsel, hoe zacht de wangetjes waren die

hij met de buitenkant van zijn vingers had gestreeld terwijl hij een wiegeliedje prevelde dat zijn moeder altijd voor hem zong om het kwaad op afstand te houden: 'Als je hem komt kussen, dan laat ik het niet toe, als je hem komt kwaad doen, dan laat ik het niet toe.' Alleen een kind zou Dimra's moeder tevreden kunnen stellen.

Hij bleef er niet meer bij zitten als zijn vrouw met haar ouders skypete. Maar soms luisterde hij aan de deur van hun slaapkamer naar die helse driewekelijkse sessie en kromp ineen van haar moeders stem. Als een kind dat viool leert spelen kraste ze op haar eigen stembanden de snerpende, beverige mineurmelodie van haar eindeloze klaagzang. Hij zag haar ouders voor zich, nu allebei dik en gestrand op hun vaal geworden bruin-oranje-gebloemde jaren-zeventigbank; haar besnorde vader omklemde zijn dikke buik en verontschuldigde zich met zijn blik openlijk tegenover zijn dochter. Ook haar moeder zat er indolent bij, op haar handen na die haar wanhoop kalligrafeerden, waarbij ze nu en dan de zakdoek wrong die ze gebruikte tijdens haar frequente, theatrale snotteraanvallen.

'We hebben niets, mijn kind, ik zweer het bij God, we leven als bedelaars.' ('We leven helemaal niet als bedelaars,' valt haar vader haar in de rede, 'en we zijn blij met alles wat jij en Jamal opsturen.') 'Als bedelaars! Je yaba heeft maagzweren zo groot als zee-egels en ik kan amper lopen van de artritis. Volgens de dokter zijn mijn botten verpulverd.' ('Hij zei dat ze verpulveren als je je pillen niet slikt.') 'Verpulveren!' zegt ze, luider nu. 'Hij zei: je hoeft maar één keer te vallen – één keertje maar – en je bent niets dan huid en kruimels, dan ben je er geweest, *khalas!*' Ze klapt met een snelle draai in haar handen. 'In het dorp, moge God me doodslaan als het niet waar is, hoefden de ouden nog geen olijf naar hun mond te brengen. En moet je ons nou eens zien.' De zoveelste huilbui, waar ze even van moet bijkomen. 'We zijn alleen, en we hebben amper iets te eten.' ('Zoals je ziet zijn we allebei uitgehongerd,' zegt haar vader, terwijl hij lachend op zijn buik klopt.) 'Ik heb je vader een prachtige zoon geschonken, en nu hebben we geen zoon.' (Het goede humeur

van haar vader verdwijnt, en ineens lijkt zijn zware lijf een zwerfkei die langzaam alle leven uit hem perst.) ‘En onze dochter, waar is die? Als mensen vragen hoeveel kleinkinderen ik heb, dan zeg ik niet één. En dan zeggen ze: “Allemachtig, niet één? Dat is toch niet normaal.’ (Op dat moment zou Dimra haar ogen dichtdoen om zich schrap te zetten voor de klap die nu kwam.) ‘Heb je wel tot God gebeden om een kind, Dimra? Laat je mij en je vader sterven zonder onze kleinzoon te hebben gezien?’

Dimra was vernoemd naar het dorp van haar ouders, waarvan de ruïnes te zien waren vanaf de weg naar Tel Aviv; al het grondgebied was ingelijfd door Eretz, een nabijgelegen kibboets. Ze waren in 1948 gevlucht voor de gevechten en hadden nooit mogen terugkeren. De broer van haar moeder en zijn vrouw waren uiteindelijk in Chicago beland, waar ze zonder geldige verblijfspapieren leefden en in keukens werkten en hun zoon Wafiq een rijke accountant werd. De rest van Dimra’s familie was in het Tel al-Zaatar-kamp in Libanon terechtgekomen en voltallig afgeslacht tijdens Arafats zoveelste ‘Palestijnse Stalingrad’, toen het kamp in de beginjaren van de burgeroorlog door christelijke milities werd belegerd en kapot werd geschoten tot er alleen nog rokende puinhopen van over waren. Dimra’s ouders hadden al hun hoop gevestigd op hun dochter en haar nakomelingen.

Jack had haar moeder eens horen zeggen: ‘Ligt het aan Jamal? Moet hij je niet? Zeg dat hij je man is: hij móét je wel zwanger maken. Zeg dat hij je zwanger moet maken en dat hij dan zeewater mag gaan drinken.’ Op dat moment realiseerde hij zich dat ze het altijd geweten hadden, en erger nog: dat Dimra het wist.

Hoe had hij ooit kunnen denken dat ze het niet wist?

Op zijn somberste en verbitterdste momenten vroeg Jack zich af of haar ouders hadden geweten dat Dimra endometriose had toen ze haar aan hem uithuwelijkten, of ze hadden geweten hoeveel moeite hun dochter zou hebben om zwanger te raken.

Hij liep terug naar de galley voor koffie en een praatje met

Nancy. Die kon niet wachten tot ze met pensioen ging en met haar man (voor wie ze een meewarige, meesmuilende verdraagzaamheid aan de dag legde) in hun huis in Cancún kon gaan wonen.

‘Ik wil dat ze me dood op het strand vinden,’ zei ze tegen hem, ‘zo dik als een kerstgans, perfect gemarineerd en gebraden.’

Hij lachte.

‘Hoe is het trouwens met Krysta?’ vroeg ze.

Hij haalde zijn schouders op.

Ze fronste verwonderd. ‘Ik dacht dat jullie zo close waren.’

‘Het contact is een beetje verwaterd.’

‘Ik hoorde dat ze heel goed terecht is gekomen, dat ze een rijke Arabier aan de haak heeft geslagen.’

‘Fijn voor haar,’ mompelde hij, en er trok een hete tinteling over zijn huid.

Birdy liet hem maar niet los. Als hij in de binnenstad was, was hij bang haar vanuit de auto te zien, haar op straat tegen het lijf te lopen, dacht hij telkens dat hij haar zag, net als bij een dierbare overledene. Ze hadden elkaar twaalf jaar geleden leren kennen op een vlucht naar Denver, toen zij net klaar was met haar opleiding en in haar inwerktijd zat. Haar nummer stond nog steeds in Jacks telefoon, net als haar laatste berichtje aan hem.

Je hebt mijn hart gebroken.

Ze had nooit geweten wie hij was.

Geschreeuw vanuit de cabine. ‘Hij zit die noten te eten!’ Dat riep de vrouw met de allergische zoon. Samen met Nancy rende hij eraan toe en hij zag de man als een gek noten in zijn mond proppen en het gangpad in leunen om zijn dodelijke notenadem naar de krijsende vrouw te blazen, die haar veel te oude kind met zijn hoofd tegen haar borst drukte.